

človnik 37 glasov. 27 glasov pa je bilo razcepljenih.

— **Pismo obupa.** Prijatelji nam piše: Me veselji, da imaš še toliko praktičnega idealizma. Uverjen sem da si na pravi poti! Treba je delati, bolj kakor kdajkoli. Uspeha pa v današnjih razmerah ne boš imel drugega razen svoje zavesti, da si storil svojo dolžnost in še več. — Jaz sem pri vsem svojem nemalem delu za druge postal — berač. Beda je tako pritiskala na nas, da je v nas ubila vso vero in upanje v zboljšanje razmer.

— **Presenečenje.** Nove draginske doklade bodo veljavne šele — s 1. marecem.

— **Minister za prosveto** je poslal finančnemu ministru predlog, naj se pred izpremembo zakona o dokladah vstavi nastopno: 1. Omožene učiteljice naj dobe cele dnevnice; 2. učiteljem v južnih krajih Srbije naj se povišajo dnevnice; 3. Belgrad, Zagreb, Ljubljana, Sušak in Kaston naj se uvrste v I. razred. — Ta predlog je stavilo ministru predsedstvo UJU. Ministar prosvete si je predlog takoj osvojil in napravil tozadevno vlogo, ki pa sprito situacije ni uspela.

— **Znamenje časa.** Ko so v začetku 2. tečaja vračali moji malčki, učenci 1. šolskega leta, izkaze o šolskem napredku, sem to priliko uporabil za razgovor. Izvedel sem zanimive stvari. Navaden kovaški mojster je daroval svojemu prvo-rojencu kot nagrado za dobro šolsko naznanilo konja, a mlajšemu sinu je kupil osla. Neki posestnik je obljubil svoemu šestletnemu dečku ponjia in lep voziček na vzmeteh, ako se bo v 2. tečaju bolje učil. Nekemu marljivemu učencu na njegov oče, ki je z deco oblagodarjen sodni uradnik, ni mogel kupiti niti nove tablice. — Takšne razmere so gotovo nezdružive, in merodajni krogi se najnikar ne čudijo, da se z vsakim dnevom večja številca onih, ki se hrepeneče ozirajo proti vzhodu in težko čakajo, da zasije rudeča zarja.

S. P.

— **Izmogavanje učiteljstva in učencev.** Pri vseh mizerni plači in »groših«, ki nam jih sedaj zopet obljubljajo — ko človek niti pol meseca ne more živeti od mesečne plače — krožijo po šolah pole za pristop k »Rdečemu križu«, da zopet plača učiteljstvo 6 Din in jih odtrga sebi in svoji deci. — Še ni ta pola iz rok, že pride druga, za zbirko med otroci za pasivne kraje. — Čas je že, da izrečemo svoj »veto« tudi šolski oblasti, ki pritiska na nas! Če bi žrtvovali svojim stanovskim napravam to kar žrtvujemo in da emo za druge, bi že davno imeli svoj »Konvikte« in še marsikaj.

Iz krogov nad 36 let služujočih učiteljev. Zadnja točka dnevnega reda v šjeja šolskega sveta z dne 25. m. m. glaseča se: »Poziv 36 let služujočim osebam itd.« — se je preložila. Učiteljstvo je rado vedno, kdo je bil njen povzročitelj. Ali morda ministrstvo prosvete? — Ali se boče tudi z ostalimi državnimi uslužbenci tako ravnalo? — Ta nepričakovana zadeva je marsikaterega učitelja neljubo dirnila — kajti komaj smo prestali posledice svetovne vojne, komaj prenašamo povojne posledice, katere so skoraj težavnejše od prvih, dobi učiteljstvo brco od tiste korporacije, katera bi ga naj ščitila in mu pomagala k zopetni gospodarski ukrepi. Pa narobe! — Od ust sem si pritr-gaval, delal na dan 12—14 ur, nisem kadilec, ne izralec skromen v obleki itd. — tako sem si pred vojno prihranil nekaj tisočakov v ta namen, da si na stara leta postavim svoj lastni dom, da bi otroci vedeli, kje so »doma« — a prišla je vojna, vzela mi ves krvavo zaslužen prebitek, tako sem sedaj brez lastne strehe, še ne preskrbljeni otroci brez doma — in vrhu tega naj izpraznim uradno stanovanje, da napravim drugemu prostora. Pa kam naj grem? — Ali na streho? — Ko vendar ni stanovanja dobiti, ne v mestu, ne na kmetih! — Da sem pa še sposoben za poučevanje, kaže na mo a prvovrstna kvalifikacija. Kdo bo v bodoče poučeval od višjega šolskega sveta toliko propagiran kmetijsko-prirodoslovski pouk, ako bo moralo 150 učiteljev zapustiti šolsko sobo? — Kje je nadomestilo? — Ni ga! — Ako na res hoče država namesto enega dva plačevati, potem se naj k upokojitvi pozivljejo: 1. vsi slabo kvalificirani učitelji; 2. vsi 36 let služujoči, kateri so gmotno dobro ali prav dobro podprti in imajo preskrbljeno deco, ali so brez nje. — Še neka! Nam učiteljem — voditeljem — so vzeli skromno funkcijsko doklado — ker ni denarja — na drugi strani pa vleče lepo pokojnino mnogo predčasno upokojenih učiteljev, katere so se potem omožile in sedaj živijo v gmotnem oziru v sijajnih razmerah. Ali ni to krivica? — Kdor je sposoben za zakonski — je si-

gurno tudi za učiteljski stan! Sedaj pa pomislimo še strogih predpisov glede bolezenskih dopustov. — Kam plovemo? — ič.

— **Uporaba proračunskih zneskov za učila in knjige kraje učiteljske in šolske knjižnice.** Na dopis nekega šolskega vodje, ki je učiteljski zastopnik v okrajnem šolskem svetu se pojasnita gorenji predmetni zadevi naslednje: 1. O name-nu vzdrževanja in pomnoževanja učilske zbirke in knjižnice govorj jasno § 18. š. l. u. r. Najvažnejši toštvarni odstavki so: »Vsaka šola mora biti popolnoma preskrbljena z najpotrebnejšimi učili in samoučili... Okrajni šolski sveti naj se pre-pričaj ob pregledovanju proračuna o o stvarnih šolskih potrebščinah za nabavo šolski sveti sprejeli v proračun zneske, ki so potrebni za nabavo učil, eventualno naj okrajni šolski svet uradno ukrene, kar je v tem oziru treba... Pravtako naj pazi okrajni šolski svet, ali so se resnično uporabili zneski, ki so bili sprejeti v proračun o stvarnih šolskih potrebščinah za nabavo učil in knjižničnih knjig.« Tem zakonitim odredbam ni treba dostaviti drugega, kakor da se mora dosedanja izmera za nabavo učil in knjig z ozirom na visokost cen primerno zvišati. Ako krajni šolski svet ne da za učila in knjige v proračun postavlenega zneska v vsem obsegu, naj šolsko vodstvo poroča to na okrajni šolski svet, ki je glasom šolskega zakona dolžan nakupiti te knjige in učila na račun dotičnega krajnega šolskega sveta.

— **Glede razobešanja zastav na šolskih in državnih poslopih** velja razpis višjega šolskega sveta od dne 2. maja 1919, št. 6337, ki pravi, da se ima ob državnih slovesnostih na šolskih poslopih razobešati vsaj ena večja državna zastava. To potrjuje tudi »poznejši« razpis od dne 4. decembra 1922, št. 15.734, ki določa, da je treba za vsako drugo priliko poobredi pravočasno prositi po uradnem notu za razobešanje zastav na šolskih poslopih. Šolski voditelji naj se vestno ravnajo po teh predpisih, učiteljski zastopniki pa naj pazijo, da krajni šolski sveti šolske zakone v resnici spoštujejo.

— **Enoten učni načrt za srednje šole.** Prosvetno ministrstvo je zahtevalo od prosvetnega sveta, naj izvrši izvolitev članov, ki bodo izdelali nov enoten učni načrt za srednje šole.

— **Iz mestnega šolskega sveta.** O zadnji redni seji mestnega šolskega sveta z dne 27. januarja smo preeli nastopno obvestilo: Predsednik proglasi sklepčnost in otvoril sejo. Zapisnikar oglaš bistvene stvari iz predsedstva, pove, kako da so bile rešene in predlaga, da se vzemo na znanje, kar je bilo sprejeto. Brez ugovora je bil odobren zapisnik zadnje seje z dne 15. decembra 1922. Poročili o osebnih izpremembah in pa o daljših dopustih izza zadnje upravne dobe vzameta se na znanje. Razpravlja in sklepa se o dveh disciplinarnih zadevah. Poročila okrajnega šolskega nadzornika o nadzorovanju I. mestne dekliške osnovne šole. II. mestne deške osnovne šole in mestne pomožne šole v šolskem letu 1922/23, in z njimi združeni nasveti se sprejmo in predlože višjemu šolskemu svetu. Poročilo okrajnega šolskega nadzornika o delu na osrednjem šolskem vrtu in z njim združenem igrišču se odobri in se ima predložiti višjemu šolskemu svetu v odobrenje. Ko se reši še čvetero internih zadev deloma pedagoške deloma gospodarske vsebine, zaključí predsednik sejo.

— **Poročila sta se na Liki pri Zidanem mostu** učitelja gđ. Maruška Smolnikar in kapetan g. Ivan Novak. Vso srečo!

— **Poročila se je dne 12. t. m. tov. gđ.** Julka Zalokar, učiteljica v Kokri pri Kranju z g. Jurijem Povšnar, veleposesnikom in predsednikom krajnega šolskega sveta Istotam.

— **Najcenejše in najboljše črnilo prodajava »Ides«** tvornica kemčin izdelkov v Tacnu pri Ljubljani, imenovana tvornica je solidno mlado domače in narodno podjetje ter se vsi njeni izdelki prodajajo v korist Jugoslovenske Matice. Ker so pri tem izdelki res prvovrstni in cene popolnoma konkurenčne, oziroma deloma še nižje kot drugje, bi bilo za slovensko javnost naravnost sramotno, ako bi ga ne podpirala. Predvsem opozarjamo na »Ides« praešek za črnilo (posebno priporočljivo šolam in uradom), kateri prednjači v tem, da raztopljen v mrzli vodi prekaša radi izborne kakovosti vse tu- in inozemske izdelke kakor tudi vse tekoče ekstrakte. Isto velja za »Ides« črnilo v obliki papirja (priporočljivo dijakom in učencem). To črnilo je domači izum ter je patent že prijavljen. Ker je v vsaki hiši prazna steklenica črnila, si vsak lahko s pomočjo »Ides« črnila v obliki papirja naredi črnilo. Priporoča se šolskim vodstvom, da bi naročili to zadnjo

novost ter jo prodajali učencem, kateri bi na ta način prihranili več kot 100%. V ostalem pa ima vse izdelke tvornice »Ides« (antracen črnilo, rdečilo, zelenilo, gumi arabicum itd.) v zalogi tudi Knjižarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani. — Opozarjamo na današnji insert!

Nove knjige in druge publikacije.

— **kpl Charles de Coster: Ulenspiegel in Lam Dobrin.** Prevodna knjižnica 9. zvez. Strani 552. Cena broš. knjiž. 60 Din. vezani 70 Din. Poštini- na 3 Din. Založila »Tiskovna zadruga« v Ljubljani, Prešernova ul. 54.

— **kpl Knjižarna Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg v Ljubljani** je izdala pravkar: **Baumbach: Zlatorog.** cena elegantno vezano Din 22. **Rodenbach: Mrtvo mesto.** broš. 18 Din. vez. 24 Din. — O knjigah še izpregovorimo. Opozarjamo na tozadevne oglaš v našem listu!

— **kpl Izšle so nove knjige: Zemljepis kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev** za IV. razred srednjih in njihov sorodnih šol. Cena vez. knjiž. 26 Din. — **Logaritmi.** Spisal Alojz Sodnik. Cena broš. knjiž. 22 Din. — **Srbska začetnica.** Za Slovence priredil dr. I. P. Cena broš. knjiž. 12 Din. Založila Jugosl. knjižarna v Ljubljani. — O knjigah še izpregovorimo.

— **kpl »Jugoslovanski Pomorac«** najljubšeje vabi na naročbo. Uprava in predništvo v Zagrebu, Prilaz Gjure Deželica 67. — Glej »Književnost«.

— **kpl Oskar Wilde: Lady Windermere.** Drama v štirih delanji. Prev. Radivoj Rehar. Str. 67. Cena —. Založila in izdala »Mariborska tiskarna«.

— **kpl »Ljubljanski Zvon«**, št. 1. Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica 54. Celo leto velja 90 Din.

— **kpl Cenni etnografico-storico-politici sulla Dalmazia.** Izdala Odb. Narodnog Vileča SHS za okupirane krajeve u Zagrebu. Cena 8 Din. Naroča se v knjižarni Josip Miličič, Maribor, Ruška cesta 45.

— **kpl Dva meseca narodne slobode u Drnišu.** Frano Ženko-Donadini. Cena 8 Din. Tisk Lenove tiskarne, Split. Naroča se v knjižarni Josip Miličič, Maribor, Ruška cesta 45.

— **kpl Kamatnik.** drama u četiri čina. Napisao Martin Solić. Knjižara Vin. Jurčić, Split. Cena 11 Din. Naroča se v knjižarni Josip Miličič, Maribor, Ruška cesta 45.

— **kpl Storia della »Citta di Tran«.** Opera di Paolo Andreis, nobile della citta stessa. Pubblicata per cura di Don Marco Perojevič, Split, Hrvatska, štamp. Trumbić i druž. Cena 54 Din. Naroča se v knjižarni Josip Miličič, Maribor, Ruška cesta 45.

— **kpl »Grobovi«.** Trilogija M. Foscola H. Pindemontia. — Prof. A. Sasso. Cena 10 Din. — Dobi se v knjižarni Josip Miličič, Maribor, Ruška cesta 45.

— **kpl Alojz Gradnik: Srbske Narodne pesmi v slovenskem prevodu.** Izdala založba »Jug« v Ljubljani. Cena vez. 22 Din. nevezana 16 Din. — Dobi se v Matični knjižarni v Ljubljani, Kongresni trg.

Književnost in umetnost.

— **kpl Oskar Wilde: Lady Windermere. Drama** v 4. delanji. Prev. Radivoj Rehar. Založila Mariborska tiskarna d. d. — Oskar Wilde (izg. ni) je v naši literaturi še malo znan. Izšle so dosedaj poleg te drame menda samo prekrasne »Pravilice« v Gradnikovem prevodu in to v Gorici, že po vojni, in vendar zaslužiti za umetnik, da ga spoznamo поближе, saj je eden najodličnejših zastopnikov simbolizma, one literarne struje, ki se je tudi pri nas tako bohotno razvila v Can-kariju in drugih, iz okostenelega realizma in naturalizma, prinašajoča s sabo dih novega življenja, polna najintimnejše čustvenosti in v pogledu v tajne globine človeške duše. Prenovila nam je tudi poetični izraz z novimi jezikovnimi in stilističnimi pridobitvami. Kot Verlaine na Francoskem, Maeterlinck v Belgiji in d'Annunzio v Italiji, tako je Wilde na Angleskem glavni zastopnik te struje. Wilde je bil Irec (1856—1900) in se je po končani visokošol. študijah v Oxfordu posvetil največ literaturi. Potoval je mnogo po Ameriki in se je slednjič nastanil v Parizu. Vsed usodnega razmerja do nekega lorda je bil obseden v dveletno ječo, s teškim prisilnim delom. Tam je ustvaril slavnoznano znamenito »Baldad o kazničin v Readingu« in »De profundis«, baje svoje najfinše delo. Konec njegovih znamenitih življenjskih »Izpovedi« sme iziti šele 15 let po njegovi smrti. — Nedosežnega glasnika neke plemenite, semtertja nekoliko izumetničene estetske umetnosti so nam uveljavili šele Nemci-Angleži so ga zavoljo njegovega osebnega prekrška tudi v književnosti prezrli. Wilde je v svoji umetnosti antipod Zolaju, Njemu človek ni socialno, temveč estetsko bitje. — Zgoraj navedena drama ima polno značilnosti Wildejevih umetniških vrlin, v slogu, idejah in zapletih. Milje visokih lordskih krogov je psihološko izveden do skrajnosti, posebno značilen pa je še problem materinstva. Kratka vsebina: Lady Windermere, žena bogatega lorda, je vsled ločitve zakona izgubila kot otrok svojo mater. Zvela je v misli, da ji je umrla. Njena mati, Mrs. Erlynne, ki je po ločitvi žvela svoje življenje, izve po časopisju čez 20 let o svoji hčeri. Vzbudi se v njej čud materinstva in se polavi v bližini krogov svoje hčere, pod drugim imenom. Nastopa in se oblači kot demimondka ter prisili svojega zeta, da ji denarno podpira z grožnjo, da sicer izda svet, kdo je ona. Njena hči dobi slučajno v roke čekovno knjigo in izve, komu daje njen mož denar. Ko slednjič mož kljub ženinemu protestu povabi skrivnostno, lepo damo, na njeno zahtevo, še na domač ples, je Ladyna ženska čast užaljena od smrti. Še tisto noč zbeži iz maševalnosti od moža in se zateče v stanovanje lorda Darlingtona, ki jo je oboževal, in pusti možu poslovično pismo. Ona skrivnostna dama, njena mati, vse to opazi, vzame pismo in gre za hčeri. V stanovanju Ladynega prijatelja pride do pretresljivih scen med hčeri in njeno neznano materjo, dozdevno rušiteljico Ladyne zakonske sreče. Mati je prinesla s seboj tudi Ladyno pismo, ne da bi ga bil prej Ladyn mož prebral. V tem pride do sohe družba Lordov, med njimi tudi Ladyn mož. Ubežati ni več mogoče. Mati skrije hčer za zaveso, sama pa stopi v sosedno sobo. Lord dobe na zofi Ladyno pahlačo, Ladyn mož hoče zblazneti in se na mestu maščevati nad prijateljem, dozdevnim zapeljivcem svoje žene. Zdal

stopi mednje Mrs. Erlynne in položaj je »raz-lasnjena«, ko pove, da je ona po pomoči zame-njala na Ladyne domu njeno pahlačo. Med to seeno Lady srklivo uide iz sohe. V zadnjem dejanju sta zakonska Windermere zopet prija-telja. Ona spozna možovo nedolžnost, možu pa ni bila odkrita ženina namera, da se hoče ločiti od nje. Vse te nezgode je iz materinske ljubezni preprečila v življenju tako prevarana in preiz-kušena Mrs. Erlynne, Ladyna mati. Ko pride Erlynne po slovo, jo zet sumnič nemoralnih raz-merij. Ona pa ne more in ne sme zaradi sreče svoje hčere izpovedati resnice in sprejme iz ma-terinske ljubezni vse zaničevanje družbe. Samo sliko svoje hčere z otrokom hoče še za slovo, a Lady ji da tudi dragoceno pahlačo, ker je vzljubila damo kot svojo rešiteljico. Po Erlynni-nem odhodu pride Lord August naznanit, da mu je Erlynne obljubila svojo roko. S tem so vsi prav zadovoljni. — Hvaležni smo prevajalcu za umetniški okus, je jezik kaže nekaj takih germa-nizmov, da bi človek kmalu kaj sumil. Tudi »Uršo Plut« se je že našlo, pa se še vedno išče. Fr. L.

— **kpl Martin Solić: »Kamatnik«.** Drama u čet-iri čina. Split 1913. Več sam naslov drame kaže, da se tu radi o nekim kamatniku, o kamatnicima, o lihvarima, koje su u prijašnja vremena bili prvi krvopijci narodni. Naš narod u Dalmaciji i u Istri pamti još i danas »patricijske« familije sa blagovučnim imenima, na žalost slavenskim, koji su, kao poturice, lišavali našega kmeta. Ti su gadovi i parasiti živeli samo o kamatima na račun siromaka. Radili nisu ništa korisna doli dangabili i prodavali zivceve ispod seoskih lipa. Bili su mogućnici, tresli su selima i gradovima, vedrili su i oblačili, spektakli i u mutnom lovilu. Da su oni bili duševno pokvareni, truhli, zavod-ljivci, nasrtljivci i napašnici, o tom ne treba ni govoriti, jer u svojoj ugojenosti, valjajući se u slasti i masti i dangubeći, oni drugo i nisu znali, već da opako misle i rade. Što je kamatnik? — »Kamatnici veliki su oni, zla značaja, čeljad su likava, koj drugomu dobra činit ne će.« — Jer kamatnik pohlepan je vazda za tudijem makar mrvica bila, ma Krezovo on da ima blago... »Kamatnik će »puk galiti, inoče ljubiti, a svoju će umoriti ljub«. Interes je kamatniku nada sve. Novac im je bog, njemu se klanjaju. Poštenim ljudima, koji drukčije shvataju svrhu našega ži-vota, novac je sredstvo, dok je ovim »kamat-nicima« novac cilj. Takva »kamatnika« predstavlja nam i ova drama. U idiličnu, nepokvarenu, čistu i iskrenu ljubav mladih srdaca umeša se kamatnik. Novac, zlato ima svoj upliv: nastane tragedija ljubavi, tragedija mladih ljudi, zlato iza-zove krv, on trži žrtve živih bica. Milivoj, jedinac gazde Ivana, zalubi se u lepu Rusalku, kćer posednika i bivšeg pomorskog kapetana Mi-hajla, koji je Ivanu dužan. Otac Ivan je time ne-zadovoljen, jer što će bogatstvo da ženi siro-maštinu! I slučaj htede, te baš onih dana dopu-tu starog drug kapetana Mihajla, gavan Petar, u koga je jedinica Milka. Gazda Ivan pregovori sina, Milivoja se »zalubi« u Milku, a Marko, brat Rusalkke, uvređen, da osveti sestru, plane i na »amerikanski način« ubije Milivoja, Andrija, sin seljaka Stjepana, zalubi se u lepu Jelku, jedinicu udovice Mare. No gazda Ivan, kamatnik, podari Jelki nešto zlata, derdan itd. i ona mu se poda. Andrija se razljuti i ubije Ivana. Kamatnik otac i sin (ovaj po krivnji svoga oca), padaju kao žrtve osvete. — ič.

— **kpl Storia della citta di Tran. Opera di Paolo Andreis, nobile della citta stessa.** Pubblicata per cura di Don Marco Perojevič. Split 1909. Ime odličnega povestičara Pavla Andreisa malo je poznato kod nas, premda je on u svoje vreme uživao glas uvaženog historičara. Roden je u Tro-giru, te je savremenik sugrađina mu Ivana Lu-čiću (1604.—1679). »Uz javnu djelatnost Andreis nije zapustio knjige i nauka. Stečena izobrazba u Italiji i dopisivanje s učenim prijateljima upli-valo je nam, te se sav posvetio znanosti, a oso-bito povjesti.« Kao Trogiraniin zanimao se osobito za povest svojega rodnog grada, te je napisao tu povest u 9 knjiga. Čitajući ovu povest čitalac se upoznaje ne samo sa prilikama mesta Trogira, nego sa celom ondašnjom Dalmacijom, koja je većim delom bila mletačkom vlašću, kao i sa Italijom. Ove dve zemlje bile su u najtežnjoj vezi, te je razumljiv i kulturni upliv Italije na Dalmaciju. Naša povesta književnost ima da bude u veliko zahvalna don Marku Perojeviču, koji je izdao na svet rukopise P. Andreisa i tako saču-vao od propasti ovo važno delo. — ič.

— **kpl »Jugoslovanski Pomorac«** propagira idejo in delovanje za naše morje in pomorstvo. Svoj važen cilj ima začrtan v dobrobit vseh na-roda, ne samo na morju temveč tudi na kopnem. Seznanja vse sloje od najnižjih do najvišjih, kaj je morje in kako važnost ima na nas. Vsakogar, ki ga zanima zgodovina, povesti, dogodki, bajke, in razni drugi spisi o morju, jih najde v »Po-morcu«. »Jugoslovanski Pomorac« želi tudi slo-venskih spisov; seveda se morajo tikati pomor-stva. (Eventualni spisi naj bi se pošiljali kar na uredništvo. — Glej »Nove knjige«.)

— **kpl Charles de Coster, Ulenspiegel in Lam Dobrin.** junaka veseljaka iz dežele flandske. Po-slovenila Otton Zupancić in Anton Debeljak. Pre-vođna knjižnica 9. zv. V Ljubljani 1923. — To prvovrstno delo belgijskega pisatelja Karla Ko-strja podaja v široko zasnovanih freskah žilavo borbo reformirane Flandrije proti tedanji španski nadvladi v tej državi (16. stoletje) ter obudo-vanja vredni odpor neustrašnih svobodnikov proti nečloveški inkviziciji, ki je v svoji krvavi krutosti spretno in umetno predočena. Oseba pro-slugle Ulenspiegla, neugnanege pavilhe in dov-tipnega kljukca, ter ogromna postava njegovega ješčega družabnika Loma Dobrina spajata v za-okroženo celoto vso bujno pestrost obilnih do-mislic in dogodkov, ki jih razvija neizčrpno pero priznanega pripovednika. Pristno godčevske bur-ke se menjavajo z nečuvnimi nasilji verskega sodišča, prizori iz javnih hiš se vrstijo za vo-jaškimi čini. Povest o tajinstvenem volkodlaku boste zasledovali z isto neutrdljivo pozornostjo, kakor jahanje na čarovniški klek. Za kraljevskim somoskuncem, ki ljubi le samega sebe na svetu, srečata starega pohotneža, i lovi nedorasle de-klince, potem meniha, ki zbira bratovščino zakon-skih žen in jih nage biča. Slične obilice zanimivih dejani ne najdetle izlepa v kateri drugi knjiži. Kdor je enkrat prečital »Ulenspiegla«, ga bo go-tovo rad vnovič in vnovič prebral. Knjiga, je izšla v jako okusni opremi.

— **kpl »Ljubljanski Zvon«**, št. 1. novega let-nika je pravkar izšla. Odlikuje se z zelo mogo-vrstno vsebino. Dr. I. Glonar je objavil stvarno in zanimivo pisan članek »Lepa knjiga«, v kate-rem se je lotil pri nas doslej še popolnoma ne-navedenega vprašanja o zunanjih knjižni opremi. Čla-nec si bo s pridom prečital ne samo vsak tiskar-nar, založnik, stavec, pisatelj, marveč tudi vsi, ki umejo ceniti pomen lepe knjige. — Vseučiliški prof. dr. I. Prijatelj nas uvaia v poezijo »Mlade

Poljske. Članek, katerega začetek nam nudi pregled preko evropskih literarnofilozofskih in umetniških struj pred simbolizmom in dekadenco, ni za čitatelja samo instruktivnega pomena, temveč mu nudi naravnost umetniški užitek. Z napetostjo pričakujemo nadaljevanja te nadvse zanimive razprave. V »Interview-u« nam je Janjo Kralj podal nekaj odgovorov slikarja Fr. Tratnika za časa njegovega bivanja v Florenci. Ta »Interview« je izredne važnosti za poznavanje notranjega razvoja in stremeljenj znanega slovenskega umetnika. Priljubljena slovenska pisateljica Marija Kmetova je pričela objavljati svoj roman »V metelju«. Roman, ki nam v svojem prvem poglavju slika tržaško velikomestno življenje in razdvojenost mlade poročne žene, je pisan v priprostem, naravnem in ljubeznivem realizmu. Romanu bodo zlasti čitatelje Ljubljanskega Zv. gotovo sledile z rastočim zanimanjem. — Ferdo Kozak je priobčil v intimnem jacobinskem slogu pisano zgodbo mlade ljubezni, imenovano »Bela povest«. Miran Jarc pa prvi dve poglavji svoje daljše novele »Črni čarodeji«, ki je zaletava naravnost iz vrstine kaotične sodobnosti. — V pesniškem delu so zastopani Igo Gruden, Alojz Gradnik, R. Peterlin-Petruška in Fr. Albrecht. — V književnih poročilih nam dr. Ferdo Kozak zelo nazorno analizira Cankarjev dramatični prevenc »Romantične duše«, prof. F. B. z veliko pohvalo govori o literarno pomembnem Sovretovem prevodu Sofoklejevega Kralja Oidipa, univerzitetni prof. dr. A. Gavazzi pa temperamentno, a povsem upravičeno zavrača šovinstvo poharvano trditve Randijeve italijanske književne »La Jugoslavija«. Razen tega imajo svoja literarna poročila še M. Jarc, A. D. I. Zorec in dr. M. A. — V kroniki naj omenimo predvsem glasbeno poročilo komponista J. M. »Iz koncertne dvorane«, v katerem je podana povsem objektivna stvarna in strokovna sodbja o najvažnejših glasbenih prireditvah tekom zadnjega časa v Ljubljani. Ker ljubitelji revnih otrok z zimsko obleko. Ker Ljubljani. Kakor nam sporoča uredništvo, se bodo taka poročila redno nadaljevala. Razen bogate vsebine literarne številke moremo še pripomniti, da se letošnji letnik »Ljubljanskega Zv.« odlikuje z zelo ukusno moderno znanostjo opremo. Opozorimo torej vse zavedne in kulturne Slovence na to naštevajočo slovensko revijo in jo toplo priporočamo.

—k Mladinski list: »Novi rod«. Kakor znano izhaja v Trstu v založbi Zveze slovenskih učiteljskih društev, mladinski list pod naslovom »Novi rod«, ki se ne odlikuje samo po izbranem mladinskem slovu, ampak tudi po lepi opremi. Upravo »Novega roda« za Jugoslavijo prevzela je Matična knjižarna v Ljubljani. Kongresni trg šteje 9. Naročnina »Novega roda« za inozemstvo znaša 12 l. in. Vseled nestalnosti valute ne moremo določiti stalne letne naročnine, ampak se bodo oddajale posamezne številke, tako naročnik kakor posameznim kupovalcem trenutno po 5 Din. Ako bo valuta ugodnejša bo list cenejši. Vse reflektante prosimo, da naroče list z dopisnicami, da se kupujejo v knjižarni, kjer jim je list tudi na vlogled. List toplo priporočamo poleg »Zvončka« v prvi vrsti šolskim vodstvom in pa starišem, ki hočejo napraviti svojim otrokom veliko veselje.

—k V založbi »Jug« v Ljubljani izšla je te dni zbirka Srbskih narodnih pesmi, katere je prevedel na slovenski jezik pesnik Alojz Gradnik. Zbirka obsega 20 obširnih narodnih pesmi, katerim je pridelano zgodovinsko ozadje in pa razna polasnila, ki so potrebna za boljša razumevanja narodnih pesmi. Zbirka, ki je na prodaj v Matični knjižarni na Kongresnem trgu in v vseh drugih slovenskih knjižarnah, se odlikuje po lepem tisku, finem papirju in sploh jako lični zunanji opremi.

Nаша samoizobrazba.

—s »O razvoju slovenske drame«, predavala pri Učiteljskem društvu za krajški okraj dne 4. januarja 1923 tov. M. Poznejeva.

Nашe narodno prosvetno delo.

Šolski odri in pevski zbori.

—po Šolski oder v Pristavi. Mladina pristavščke šole nam je dne 6. t. m. nudila zonet čašo pristrčnega veselja in ponovno pokazala, kaj zna, če jo vodi večje in požrtvovalno učiteljstvo. Igrali so »Šiviljo Klaro«. Otroci so nastopili z izredno nerisličenostjo in sigurnostjo, ki je umiliva le, če pomislimo s kako vestnostjo se je vršila priprava. Vsi igralci so rešili svojo nalogo izborna. Vzkliki in navdušeno ploskanje je bilo plačilo. Sledile so deklamacije učencev nižje in srednje stopnje. Snov je bila izbrana njihovi zmožnosti primerno, kar je vplivalo jako ugodno na uspeh. Videlo se je, da tem malim ne govorijo samo usta, nego tudi razum in srce. Najboljše spričevalo je dalo prireditvi občinstvo z občo zahtevo, da se igra ponovi kar se je tudi zgodilo dne 28. januarja z majhno spremembo in v splošno zadovoljstvo navzočih.

—po V proslavo odhoda Italijanov iz Logatca priredi šolska mladina v Dol. Logatcu dne 24. in 25. marca igro »Snegulčica«. Pri igri sodeluje logaški salonski orkester.

Nаша gospodarska organizacija.

—g Učiteljski dom v Nišu. Niška občina je odstopila učiteljskemu združenju brezplačno 800 kvadratnih metrov zemljišča za zgradbo učiteljskega doma.

—g Članarina in darila za učiteljski konvikt. Gospa prof. Marija Wessnerjeva v počestitev spomina blagopokojne njene matere in v zahvalo pevcem za ganljivi žalostinki 200 Din. Hvala!

—g Darila »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani. 7% obveznice državnega investicijskega posojila (s kuponi od meseca septembra 1922 dalje): Božidar Caharija, učitelj v St. Rupertu v Slov. Goricih, 1 a 100 Din; Fran Jakopec, učitelj v St. Rupertu v Slov. Goricih, 1 a 100 Din; Tončka Škerletova, učiteljica v Vodicih, 3 a 100 Din; (s kuponi od meseca marca 1923 dalje): Miroslav Pretner okrajni šol. nadzornik v Ljubljani, 1 a 100 Din; Josip Novak, okrajni šolski nadzornik v Kočevju, 1 a 100 Din (v znak zahvale upravnemu odboru »Učiteljske tiskarne«, ki je na njegovo prošnjo dovolil brezplačen natisk nabiranih pol za kočevski »Dijaški dom«); skupaj 7 obveznic a 100 Din in prej izkazanih 68 obveznic a 100 Din — 7500 Din. Iskrena hvala!

—g Darilo. Gospod Rado Mejovšek, nadučitelj v Braslovcah, je naklonil »Učiteljskemu konviktu« v Ljubljani plačani znesek 100 Din brezobrestnega posojila kot »darilo za izgubljeno stav«. Srčna hvala!

—g »Učiteljskemu domu« v Mariboru so darovali obveznice 7% drž. inv. posojila (s kuponi od septembra 1922): Vrb. Marija, učitelj Maribor, 1 a 100 Din, Šmid Matilda, učitelj, Podgorje, 1 a 100 Din, Karmičnik Hinko, učitelj, Maribor, 1 a 100 Din, Rudolf Vida, učitelj, Serajnik Jelšava, učitelj, Režabek Antonija, učitelj, vse tri v Konjicah vsaka 1 a 100 Din, From Vekoslav, nadučitelj, Sp. Kungota 1 a 100 Din (s kuponi od marca 1922), skupaj 7 obveznic a 100 Din. Z zadnjih izkazanih 73 obveznicami a 100 Din — 80 obveznic t. j. 8000 Din. Vsem iskrena hvala! Tovariši in tovarišice, darujte pridno dalje, da dosežemo kmalu 100 obveznic! Na več prašani, kam naj se obveznice pošljejo, pripominjamo: Obveznice pošljite na naslov: Mirko Kožuh, nadučitelj in blaginjak UD v Mariboru, Razlagova ul.

—g Za Neratovo temeljni kamen UD v Mariboru je darovala učiteljica Krt. Ljilka 10 Din. Hvala! Planer Albert, učitelj v Studencih pri Mariboru, je daroval UD v Mariboru 10 Din, ker se ni mogel udeležiti pogreba tovarišice Schaubach - Novak. Hvala!

—g Učiteljskemu konviktu v Ljubljani je daroval Radovan Mejovšek, učitelj v Orlovcih pri Braslovcah, svoje 7% brezobrestno posojilo v znesku 100 Din.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

+ RADOVLJSKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO JE IMELO SVOJ OBČNI ZBOR dne 13. januarja t. l. na Jesenicah. Vseled zelo slabega vremena se je udeležilo samo 53 članov. Po poročilih funkcionarjev se je volil nov odbor, in sicer so bili izvoljeni: Tov. Janko Baraga, Amalija Jegličeva, Drago Hudé, Kati Drolova, Ivan Šega in Leopold Baebler. Za namestnike pa: tov. Egidij Schiffer, Jožef Azman in Jožef Korošec.

Šest tovarišev (ic) je prenehalo biti članom, ker že pol leta niso plačali članarine. Dotičniki se pozivljajo, da skoro plačajo vsaj naročnino za stanovske časopise.

Sprejeli so se sledeči predlogi: I. V Sloveniji naj se ukine vse osemrazrednice. Najbolj razvite šole naj obsegajo le šest razredov s potrebnimi vzporednicami. Zato pa naj se razširijo vse enorazrednice, pospešujejo naj se obrtno-nadaljevalne šole in kjer je potreba, naj se ustanovi meščanska šola.

II. Višji šolski svet naj skliče v najkrajšem času anketo osnovnega učiteljstva, ki sestavi podrobni učni načrt za vse kategorije osnovne šole.

III. Višji šolski svet naj skuša odpraviti ponavljajočo šolo, a mesto nje naj vpele kmetijsko nadaljevalne tečaje, ki naj bodo obvezni za de-

УЧИТЕЛСКА ТИСКАРА

у Љубљани, Франчишканска улица 6

има своју властиту Творницу школских писанака свију врста и рисанке (цртанке). Израђује и писанке за округло писање. Захтевајте цене и узорке писанака! На захтев израђује за веће наруџбе и посебне насловне странице.

Учитељска тискара прима наруџбе за тискање књига, брошура и тискарница свију врста у српском или хрватском језику — ћирилицом и латиницом.

Цене ниске! Радња солидна!

Управо се тиска у српско-хрватском језику књига:

„Историја Срба, Хрвата и Словенаца“.

Уџбеник за ученике народних школа. Одобрен одлуком госп. Министра Просвете О. Н. Бр. 45. 659.

Израдио: Јово П. Јовановић, шеф кабинета Министра Просвете.

Књига ће изаћи наскоро у наклади Учитељске тискарнице у Љубљани.

Уведите у своје школе само писанке Учитељске тискарнице, захтевајте у трговинама (дућанама) само оне ствари, које произвађају наша сталешка господарска подухота!

Школе имају 10% попушта — трговци по договору.

Наруџбе прима:

УЧИТЕЛСКА ТИСКАРА, ЉУБЉАНА, Франчишканска ул. 6.

Ško in dekliško mladino od 14.—16. starostnega leta.

IV. V okraju naj se izvoli odsek, ki naj zbere potrebni material, da se sestavi podroben opis našega okraja.

Za organizacijo počitniškega izleta se doleči tov. Valko Razinger.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

—lu Po ponedeljku smo upoštevali samo najmanjše dopise, ker je bil list že prenapolnjen.

—lu H. A. — St. p. M.: Hvala, oklic prisem prihodnjici!

—lu M. K. — St. p. p. Nu.: Hvala za prispevek k »anketi o našem narodno - prosvetnem delu«! Ste prva koleginja, ki se je odzvala. Navodila bodo zelo dobrodošla.

—lu A. L. — St. n. D.: Cena nam ni javljena. Komisije v Jugoslaviji ni. Obrnite se na urednika »Novega Roda«, Trieste, Fabio Severo, 25.

—lu E. T. — M.: Ko končajo »ped.-did. smernice« — v listku pride Vaše na vrsto. Prejšnji rokopis pride tudi na vrsto — čaka na prostor.

—lu Poročila sta se: Je v redu!

—lu M. D. — K. p. M. S.: Dobro! Poročilo drugič.

VSAK JUGOSLOVAN MORA BITI ČLAN JUGOSLOVANSKE MATICE!

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Iščem stare šole.

УЧИТЕЛЈИКО

v hišo da bi pripravila do srede junija t. l. deklico, ki je bila do Božiča v mešč. šoli, a je radi bolehnosti izstopila, za izpit o snovi I. razreda mešč. šole. Naslov se izve pri upravništvu »Učiteljskega Tovariša«.

V korist „Jugoslovenske Maticе“!

„IDES“ Prašek za črnilo

raztopljiv v mrzli vodi, prekaša vse tu- in inozemske izdelke in tekoče ekstrakte!

„IDES“ Črnilo v obliki papirja za uradnike in učence. Za več kot 100% cenejši kakor tekoče črnilo!

„IDES“ Antracen in kovinasta črnila.

!! Zahtevajte vzorce in cenike kateri, se pošiljajo brezplačno. !!

„IDES“ tvornica kemičnih izdelkov Tacen pri Ljubljani.

V našem založništvu so ravnokar izšla naslednja dela:

Baumbach-Fantek, ZLATOROG. Planinska pravljica. Druga, predelana izdaja	Vez.	Din 22.—
Rodenbach Gg. Gradnik, MRTVO MESTO. Roman.	Broš.	» 18.—
Korun dr. V., SPAKE. Satire, humoreske in drugo. Drugi natis	Vez.	» 24.—
Doyle A. Conan, ZGODBE NAPOLÉONOVÉGA HUŽARJA. Prevel V. Mihajlovič. Detektivske povesti	Vez.	» 40.—
Meško Fr. Ks., OB TIHIIH VEČERIH. 11 povesti in ertic.	Vez.	» 75.—
Feigl D., POL LITRA VIPAVCA. Ta knjiga obsega 19 daljših in krajših ertic, ki jih vse skupaj preveva dober, pristen humor	Vez.	» 45.—
	Vez.	» 30.—

Do srede meseca aprila slede še nastopna dela:

Dostojevski F. M., ZLOČIN IN KAZEN. Roman v šestih delih z epilogom. Preložil Vlad. Levstik. Dva dela.		
Bonsels, PRIGODE ČEBELICE MAJE. Poslovenil Vlad. Levstik. Navadna izdaja brez ilustracij. — Izdaja z ilustracijami.		
Leblanc Maurice, ARSENE LUPIN. Gentleman — vlomilec. Poslovenil Vlad. Levstik. — Iz vsebine: Aretacija Arsena Lupina. — Arsen Lupin v zaporu. — Arsen Lupin pobegne. — Skrivnostni potnik. — Kraljičino ogrije. — Sherlock Holmes pride prepozno. Itd.		
Marguerite Bernal Provins A. Gradnik, KNJIGA ZA TEBE. Zbirka ljubavnih pesmi v prostem ritmu.		
Levstik Vlad., GADJE GNEZDO. Povest iz dni trpljenja in nad. Drugi natis.		
Marryat Kapitan, MORSKI RAZBOJNIK. Roman. Poslovenil Vlad. Levstik.		
Kunaver Pavel, PO GORAH IN DOLINAH. I. del s 40 slikami, II. del s 36 slikami.		
Rozman Ivan, NOVA EROTIKA. Disonance in akordi.		
Tolstoj Levstik, HADZI MURAT. Novele.		
Kraigher dr. Alojzij, SKOLJKA. Drama v treh dejanjih. Drugi natis.		
— MATILDA PERUS.		
— MLADA LJUBEZEN.		
Rostand E., CYRANO DE BERGERAC. Veseloigra. Poslovenil O. Zupančič.		
Scott Walter, IVANHOE. Za mladino in odrasle. Poslovenil Vlad. Levstik.		
Suchy Iv., STAROINDIJSKE BASNI, BAJKE IN PRAVLJICE. Z mnogimi slikami.		
Brezovnik Ant., ŠALJIVI SLOVENE. Zbirka najboljših kratkočasnic iz vseh stanov. Nova, predelana izdaja.		
Herrman Ign., KAKO SE JE KULHOVA NANINKA MOŽILA. Poslovenil dr. Bradač. V dveh delih.		
Baudelaire, POEZIJE V PROZI. Poslovenil Karlin.		

Dante.

Izdal in uredil dr. Alojzij Res. Oprema razkošna, okrog 300 strani velike četrtinke in 11 umetniških prilog. Knjigo, na katero smemo biti Slovenci ponosni, je okrasil Tone Kralj.

Naročila sprejemajo vse knjigarne kakor tudi založna knjigarna

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg
Ljubljana, Miklošičeva cesta 16.